

თეატრი სსრკ-ში

სათაასრო სალიტერ. უ ბ

1918 წ. № 7 კვირა, მაისის 5

ფასი 75 კაპ.

წელიწადი მეექვსე გამოცემის

F-5809

აი სახე ოთხი ძმისა,
ჩვენ სამშობლოს დამცვე-
ლისა,
აი სახე ოთხი გმირის,
დაუღალავ მებრძოლისა.
აი, სახე ვალოდიას,
სასახელო ჩვენი გმირის,
აგერ მისი ძმა ალფესი,
ვის მკერდშია ცეცხლი
ღვივის

აი სახე უმცროს ძმების,
ნოესი და მელენტიისა
ბრძოლის ცეცხლში ქელუხრე-
ლი
და ხელმარჯვე მსროლელისა
ოთხივესთვის გმირი სული
შთაუბერავს ზესთა-ზენას;
ვაშა თქვენა, ხალხის შვილნო,
გაუმარჯოს თქვენს მარჯვენას.
დ. ჭანჭათელი

ოთხნი ძმანი გოგვაძენი

1, ვალოდია (მალა ჯავშოსანზე)—ამიერკავკასიის ჯავშოსანთა უფროსი ხელმძღვანე-
ლი; 2, ალფესი—№ 4 ჯავშოსანის კომანდირი; 3, ნოე—ფეიერვერკერი არტილერისტი
და 4, მელენტი—ქვეითა რაზმელი მეყუმბარე და ტყვიის მფრქვეველის მხმარებელი.
ოთხივე ძმა რევოლუციის და ჩვენი ქვეყნის დასაფარავად თავგამოდებით იბრძვის. ვა-
ლოდია, ძველი მთავრობის გან დევნილი, რადენჯერმეა დაჭრილი, უკანასკნელ ბრძო-
ლაში ჩალოქთან. აპრილის 8, ექვს ადგილას დაიჭრა. აქვე დაიჭრა ნოე, ალფესა—განჯა-
ში დაიჭრა, ჩალოქთან მისმა ჯავშოსანმა ბრწყინვალედ გაიმარჯვა და ჩვენი მხარე მტრის
ხიფათისგან იხსნა. ვ. გოგვაძის ჯავშოსანი მრავალ ტყვია წაკრაფია, თ ° თქმის დაცხილუ-
ლია აგრედვე ვ. გოგვაძის შინელი, რომელიც ახლა მუზეუმში ინახება.

სადღეისო წერილები

ქაი ქაი გინახავთ ან გსმენიათ თუ **მიკლადი** არა ცეცხლ-წაკიდებულ სახლში ბაღლები რომ მოემწყვდევინან, დედის შინ არ ყოფნის დროს, როცა დედა გაიგებს, რა ანგარიშ-მიუცემლად შევარდება, ხელს დასტაცებს, და გადაზრჩენს, თუმცა თვითონ ხშირად გაძლიერებული ცეცხლის მსხვერპლი ხდება?! ანუ მატარებელი მოჰქრის, შუა ლიანდაგზე ბაღლები თამაშობენ, აგერ საცაა გასჭყლტეს, — დედამ თვალი მოჰკრა, ელვასებრ გაქანდა, შვილები გადაარჩინა, თვითონ კი მატარებელმა გასრისა...

სწორედ ასე ანგარიშ-მიუცემლად მოექცა დედა-საქართველო გაქმუებულ შვილს—ქართველ მაჰმადიანობას—აქარა-ქობულეთს, როდესაც ამ ოთხი წლის წინად მსოფლიო ომის ცეცხლი აგიზგიზდა და აქარა შუაში მოექცა: განდგომილობისათვის აკლება-აწიოკება, ციხე-ციმბირი-სარჩობელა და საკუთარი ბნის დაკარგვა მოელოდა, მაგრამ მშობელმა დედამ—დედა საქართველომ თავისი მზრუნველი კალთა გადააფარა, ყველგან ყოველ შევიწროებისგან დაიფარა, თუმცა თვით კი ცეცხლს მიეცა...

განა ამას აქარა-ქობულეთი დაივიწყებდა? თუ არა, მაშ რომელმა ბოროტმა სულმა შეაღებინა იგი, რომ თვისივე ძმის წინააღმდეგ მახვილი იშიშვლა, თოფი გასტენა?!

მინახავს მტრის ენის სისინით მოჩხუბარი ძმანი, ერთი მეორეზე ხმალ ხანჯლით გავარდნილნი... აგერ ავი ენით გონდაბნეულმა უმცროსმა გულში ჰკრა, ნაავადმყოფარი უფროსი წაბორძიკდა, მაგრამ მალე თავი შეიკავა, ხმალი შეიმალლა, ისის იყო ძმისთვის შუბლი უნდა გაეპო, რომ მკლავი ჰაერში შეუჩერდა: „ეს ხომ ჩემი ღვიძლი ძმაა, დედიჩემის მუცლიდგან შობილი?“ გაიფიქრა, მოდუნებული ხელი დაბლა დაუშვა და მწუხარებით უმცროს ძმას შესძახა: შეგ-

რჩეს, ძმაო, ეგ გულში ნაკრები ზარბაზნი იცოდე, მოვა დრო და შეინანებ: ჩვენ რომ ერთმანეთი დავხოცოთ, მამული და სახლ-კარი რაღად გვინდაო?

სწორედ ასე დაემართა ორ ძმას—საქრისტიანო და სამაჰმადიანო საქართველოს. სამუსულმანო საქართველომ, მართალია, საქრისტიანო საქართველოს მახვილი დასცა, მაგრამ საქრისტიანო საქართველო შურს არ იძიებს, მკლავი ვერ გაუჭრის, რომ ძმას ჩასცეს...

და აკი მკლავი მოუდუნდა იმ იდუმალი, მაღალი, ღვთიური ხმის ჩაძახებით, რომელიც ამხილებს: გონს მოდით, თქვენ გფერობთ ერთად სიცოცხლე, ერთად სიკვდილი...

დაე, მომავალმა დასდოს მსჯავრი ამ ორ ძმაში ვინ უფროა მოლაღატე სამშობლო ქვეყნისა: საქრისტიანო საქართველო, რომელიც ერთმორწმუნეობის მიზეზით რუსებს გაექვლინა ფეხქვეშ, თუ საოხმალო საქართველო, რომელიც იმავე ერთმორწმუნეობის გამო ოსმალებს მიეკვდლა?!

დღეს ამას ნუ გამოუდგებით, სარწმუნოების საქმე ღმერთზე მოვადლოთ, ვისაც როგოც ესმოდეს და მოსწონდეს ისე ილოცოს, ხოლო ჩვენ ერთმანეთს ნუ დავშორდებით, თორემ ამას არც ღმერთი გვაბატლებს, არც ერთის სჯული არ შეიწყნარებს და მომავალიც წყვეა-კრულვით მოგვისსენიებს!..

ძმა ძმის მკვლელს ქვეყანაზე არ გაუხარნია და ვერც ჩვენ გავიხარებთ, თუ ერთმანეთს დავხოცავთ...

ჩვენი ხსნა ჩვენს ერთობაშია!..

ჩვენს ბევრის ყოყმანისა და წაჯექ-
კლდობა უკუჯექობის შემდეგ ამიერ-კავკასიის სეიმმა დაადგინა გამოაცხადოს ამიერ-კავკასიის დამოუკიდებლობა და შექმნას დემოკრატიული რესპუბლიკა მოკავშირე სამეფოთაგან.

ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკაში მოკავშირეებად შევლენ საქართველო, ადერ-

წერილები ხელოვნებაზე

მუსიკა

ბეიჯანი, სომხეთი და მთიულეთი.

რუსეთის ჯარის გახრწნამ, ანარქიამ ბალშევიკების მიერ ჩვენი ქვეყნის გაყიდვამ ამიერკავკასიის ერთა ხელმძღვანელებს ამ დასკვნამდე მიიყვანა.

მაგრამ ეს პირველი ნაბიჯია, საქირომ მერაბე ნაბიჯიც: საქართველოს ეროვნულ მთავრობის შედგენა ჩვენი დამფუძნებელ კრების მოწვევა და ქვეყნის ყოფა-ცხოვრების წესიერ კალაპოტში ჩაყენება.

რა თქმა უნდა უპირველეს ყოვლისა კი ომი უნდა მოისპოს და ზავი შეიკრას.

ამიერკავკასიის საზოგადოოდ და კერძო საქართველოს გადამთიელთათვის სისხლის საღვრელად აღარ სცალიან.

დაე, ყოველმა ჩვენთაგანმა კარგათ შეიგნოს და გაითვალისწინოს, რომ საქუთარი თავის ხსნა მხოლოდ საქუთარ ძალთა აღორძინებაზე დამოკიდებული. ის ვინც ნიადაგ სხვას შეჰყურებს — მუდამ ზღვებზე გაიქვლებს...

კმარა რაც თავში გვიფაჩუნებდენ, ზღვებზე გვთელავდენ და საქუთარ მიზნის გასამარჯვებლათ უცხო ქვეყნებში უცხოთა წინააღმდეგ გვაბრძოლებდენ...

ჩვენი სამშობლო, ჩვენი კერა, ჩვენი ხალხი თვითვე საქიროებს ყოველი ქართველის ძალღონეს...

და როცა ჩვენ საქუთარ ძალღონით საქუთარ — საქართველოს მართველობას და საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკას შევქმნით მაშინ უფრო თავადებით გულ ხსლვითად შევალთ ამიერკავკასიის დემოკრატიულ რესპუბლიკს კავშირში და ჩვენი აღდგომაც მაშინ გათენდება.

გაუმარჯოს დამოუკიდებელ საქართველოს ამიერკავკასიის დამოუკიდებელ დემოკრატიულ რესპუბლიკაში.

იოსებ იმედაშვილი

1914 წ. დ. არაყიშვილმა ქ. მოსკოვში ეროვნული კონცერტი გამართა. ანტრაქტებში მომიახლოვდა ერთი ცნობილი რუსის ჟურნალისტი და შემეკითხა

— ერთი ეს მიბრძანეთ, ამნაირი ნიჭიერი კომპოზიტორი დ. არაყიშვილი ამ მისთვის უცხო მოსკოვში რას აკეთებს? განა საქართველო არ საქიროებს ნაგ-გვარ მოღვაწეებს?

ამ კითხვამ, ცოტა არ იყოს, უხერხულ მდგომარეობაში ჩამაყენა და სწრაფად ვერ ვერ გავეცი პასუხი.

— რუს საზოგადოებას აცნობს ჩვენს ეროვნულ მუსიკას მეთქი. ძლივს ვუპასუხე:

— განა თქვენი საზოგადოებაკი კარგათ არის გაცნობილი ეროვნულ მუსიკას? საქართველოში ყოფნის დროს, მე სულ არ მსმენია ეროვნული ჰანგები და, თუ არა ესცდები, რუსის საზოგადოება უკეთ იცნობს ქართულ მუსიკას, ვიდრე თქვენი! წინასწარმეტყველს თავის მამულში ვერა სცნობენო... ჩამიცინა ჟურნალისტმა და გამშორდა.

სწორედ გითხრათ, ძალიან შემრცხვა: ჯერ ერთი რომ ტყუილში დამიტიეს და მერაბე — ჩვენი საზოგადოების გულგრილობის. მერე ვისი ბრალია ყველა ეს? ისევ ჩვენი გადაგვარებულ საზოგადოების.

წვრილმანებს არ გამოვეკიდები. დღეს დრო შეიცვალა. ეროვნულმა შეგნებამ გაიმარჯვა! შეგნებულმა დემოკრატიამ ლახვარი ჩასცა გადაგვარებულ ინტელიგენციას და ააფრიალა ეროვნული დროშა. მასთან ერთად ჰყვავდება ჩვენი ხელოვნება, თუმცა ჩვენი ხელოვნებას შავრანმელნი ცდილობენ თავიანთ ბინძურ ხელით ჩამარხონ ჩვენი ხელოვნება, მაგრამ ამაოდ...

დროა გავანთავისრფლოთ ჩვენი ხელოვნების მრავალტანჯული ამირანი: დიმ. არაყიშვილი. მივეშველოთ და მხარი მივცეთ მას...

სიბნელით მოცულ ნავთოლუდის ქუჩებში სადარაჯოზე დგას ერთი მოხუცი მილიციონერი. რომელიც მიყრდნობია თავის თოფს და ჩუმად ლიღინებს... ვინ იცის, რომელი ავაზაკის ტყვია გაუგმირავს მას გულს? და ეს მოხუცი არის ჩვენი სახელგანთქმული მელქისედ ნაკაშიძე.

ლოტბარი, საზოგადო მოღვაწე, მწიგნობარი, პირველი მცოდნე საქართველოს საეკლესიო გალობის თუ მწიგნობრობის და სხ., ოდესღაც დიდი შეძლებულთადაი...

მან ყოველივე შესწირა ხალხს და იფიქრა, უკანასკნელ წლებს საზოგადოება შეიფარებდა... მაგრამ მოსტყუვდა: მელქისედმე ძვირფასი იყო მათთვის მხოლოდ მაშინ, როდესაც შეძლება ჰქონდა, მისი ქველმოქმედე

ეროვნული
გაზეთი

ბით სარგებლობა შეიძლებოდა, ახლა-კი იგი ყველა-საგან მოძულებულია და იძულებულია, ამ იშვიათმა მცოდნემ და სასარგებლო კაცმა შიმშილის შიშით მი-ლიციაში იმსახუროს.

კიდევ სირცხვილი!

ქართველ მომღერალ-მუსიკოსთა კავშირმა გაიცხა-დბა შეიტანა კათოლიკოსის საბჭოში და სთხოვა დაერა სებინათ მედავითნეთა კურსები და ხელმძღვანელად ნა-კაშიძე მიეწვიათ, სპეციალისტი ლოტბარი დასავლეთ-საქართველოს გალობისა.

მაგრამ განცხადება ჯერ განცხადებით დარჩა...

თუ გვინდა, ჩვენს ხალხში გაიდვიძოს მიძინებუ-ლმა სამშობლო ხელოვნების სიყვარულმა, უნდა ვიზ-რუნოთ საეკლესიო ხელოვნების ასაყვავებლად, რომე-ლიც არა თუ არ ჩამოუარდებია საეროს, არამედ მასზე წინაც დგას.

უკანასკნელი მტერი ჩვენი ეკლესიისა ეპისკოპოსი თეოფილიკატე თავის ამქრებით საქათალიკოსო შენო-ბებიდან გააბრძანეს როგორც დაუპატივებელი სტუმ-რები.

ახლა ეს შენობა განთავისუფლდა.

ასე რომ შესაძლებლობაზე ახლოს ვსდგევართ, მოვახმართ ეს შენობები სწორედ ჩვენი საეკლესიო ხელოვნების ასაყვავებლად.

აი, საღსარიც და ბინაც! სვ. წერეთელი

დრამა.

ჩვენი დრამა თითქმის სიკვდილის პირზეა.

ერთხელვე გაკვალოული გზა, მამა-პაპით ამოტრიალ ქარგაზე მუშაობა.

თვით ნიჭიერი მსახიობიც-კი უბრალო ხელოსნე ბამდე ჩამოხურდავენ.

აღფრთვანება, გატაცება, ნამდვილ ხელოვნების ცათა შინა ნავარდი ძლიერ იშვიათია.

მოიკოტლეს შინაარსით და გარეგნული სახითაც. მყვირალა პიესების უშნო დადგმით თვით მდა-ბიო მაყურებელსაც ვერ დააკმაყოფილებ, არა თუ გე-მო განვითარებულს, სულიერ საზრდოს მოწყურებულს. არსებულ მდგომარეობიდან თავის დასაღწევად დიდი ხანი საჭრო იყო ახალი გზის ძიება, ახალ საშ-უალებათა მოძებნა.

ბევრი ლოდინის შემდეგ ქართულმა დრამატიუ-ლმა საზოგადოებამ ძლიერ გადადგა გაბედული ნაბიჯი და განიზრახა სრულიად ახალი დასის შედგენა, ახალის რეპერტუარით... საქმის ხელმძღვანელადაც მოიწვია ევროპიულ ცოდნით აღჭურვილი პირი (გ. ა. ჯაბადა-რი, პარიზის თეატრის რეჟისორი), რომელსაც მიან-დო საქმის გაძღოლა.

გ. ჯაბადარი უკვე ბეჯითად შეუდგა მუშაობას. დიდძალი მხალგაზრდობა შემოიკრიბა ყოველგვარი ცოდნით აღჭურვილნი. გარეგანის შეხედულებით ნამ-დვილნი მსახიობნი. უკურებ და გიკვირს: ეს ძალნი დღემდე ბად იყვნენ მიჩქმალულნი?

ეს ნაბიჯი ფრიად საგულისხმიეროა და ვუსურვებთ თავის მიზნის სასა-ხელოდ შესრულებას.

ჩვენი დრამატიული ხელოვნება ერთ მორევში ბრუნავს და საჭიროა გამოსავალი გზა—ახალი გეზი.

და ჩვენი ახალი დასი თუ ამას შესძლებს, ნამდ-ვილი რევოლიუციონერი შეიქნება ჩვენს ხელოვნებაში. ხოლო ახალმა დასმა რომ მართლა ნამდვილი რევოლიუცია მოახდინოს სასცენო ხელოვნებასა და ჩვენს საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, საჭიროა დრამა-ტურგიაც დაადგეს აღორძინების გზას.

ჩვენს ახალგაზრდა მწერლებსა და დამსახურე-ბულთ მართებთ ამ საგანს დაუფიქრდენ და მუშაობც გააცხოველონ. ეს მით უმეტეს, რომ დღეიდან მათი შრომა ძველებურათ სამადლოდ აღარ დარჩება, არა-მედ ჯილდო მიეზღვის.

გაუმარჯოს ახალ დრამას, გაუმარჯოს ახალ მსახიობს! ექიმი შტოკმანი

სამშობლო

სამშობლო გატიალდება, თუ შვილნი გაუდგებიან. ოხრად დარჩენილს წალკატსა კაჭკაჭნი ჩაუდგებიან. ამის არ მსურველს მე ბევრჯერ სიცოცხლე გამწვარებია, სამშობლოს ტანჯვით ვტანჯულვარ, სიკეთე გამხარებია.

მიტომაც არი სამშობლოს ვეტრფი და ვვალადები,— ჩემად ჩავთვალე სიავე იმისთვის განამზადები.

წყეული ვიყო, თუ წუთით დაეტოვო ეს გზა-სავალი და თუ ჩემად არ ჩავთვალა იმის თავ-გადასავალი...

მ. ველისციხელი

უპი ღრუბლები

აჰა, დასჩხავის ჩემსა სამშობლოს ყვაყ-ყორანთ გროვა; ცასა ფირუხსა გადაჰფარვია შავ ღრუბელთ გროვა... მზეც აღარ მზეობს, ჩვენთვის ნათელი არ მოსჩანს არა, ათას წლობითა ტანჯვა-ვაება ნუ თუ არ კმარა!..

ლანგთემურის დრო და შაჰბაზის კვლავ დაგვიბრუნდა; კვლავ ქუდზე კაცი მტრის დასახვედრათ წავიდეს უნდა. მამულის ხსნისთვის ჩვენ მოგვიწოდებს გმირთა აჩრდილი, რომ კარზე მომდგარ ვეზაგსა მტერსა ჩავსცეთ მახვილი.

ვარლამ ჩლაიძე

სიმაკრძლე

ზღვა აღელდა, ცას გაეკრა, იქ ღრუბლები გაარუმა წუთისოფელს ძაძის ბადე გადმოაკრა დააღუმა.

დადგა დილა, მზის სხივებზე იქ ღრუბლები გაიწურა, აქ ჩემს მამულს ძაძის ნაცვლად ცის სინათლე გადმოხურა.

მიმოჰფანტა ყოვლივე, მზემ მოსძებნა თვისი ბინა, და სიმართლეს, აქ მომავალს, მზის სხივები მოეფინა,

საშა

სომეხთა იშვიათი მოღვაწე

ტიგრან იაკობისძე ნაზარიანი

(მწ. მოღვაწეობის შესრულების გამო.)

აი, კაცი, რომელიც მწ წელიწადზე მეტია, რაც დაუღალავად და თავდავიწყებით ემსახურება, როგორც თავისი მშობელი ერის—სომეხთა—მწიგნობრობასა და გათვითცნობიერებას, ისევე სხვა ერთა შორის ყოველივე იმას, რაიცა კაცთ აღამაღლებს, დააწინაურებს და გადამიანებს: მწერლობას და სცენას, საზოგადოათ ხელოვნებას.

იშვიათად ნახავთ კაცს, რომ ასე ფაქიზად ეპყრობოდეს მწიგნობრობას და ხელოვნებას. ამისი ცხადი დამამტკიცებელია მისი გამოცემანი და ის პატივისცემა, რაიცა დაიმსახურა არა მარტო თანამემამულეთა შორის, უცხოეთშიაც... ათის წლის წინად გამართულმა მისმა 25 წ. მოღვაწეობის იუბილემ გამოაშკარავა მისი ნაღვაწის სიღიაღე.

ტ. ნაზარიანი შუშელი სომეხია, მდიდარი დედამისის შვილი. სიყრმიდანვე შეიყვარა მწერლობა და სცენა, საუკეთესოთ შეისწავლა როგორც სამშობლო, აგრეთვე უცხო ენები და არა ერთი და ორი ნაწარმოები გადათარგმნა სომეხურ ენაზე.

36 წ. წინად დაიწყო საბავშო ჟურნალ „აგბიური“-ს გამოცემა. 29 წ. წინად—ორ კვირულ ნახატებიან ჟურნალის „ტარაზი“-ს. ეს ორივე გამოცემა დღემ. გამოდის (ფასი იგივე აქვს რაც წინედ.) „ტარაზის“ საუტყნოვა გამოცემისათვის 1895 წ. პეტრეს ქალაქის სამწიგნობრო საქმის გამოფენაზე ქების ფურცელიც-კი მიიღო. 12 წლის წინად დაარსა სალიტერატურო სალონი, სადაც ყოველ პარასკევობით იმართნბა

სამწიგნობრო თუ საზოგადო შინაარსის საღამოებები). ტ. ნ. წვერთა საერთაშორისო ბეჭდვითი საქმის კავშირისა. რუსეთის რწმუნებულის მწერლობის და ხელოვნების კომიტეტისა ლისამონში, და ეს იშვიათია თითქმის ისეთი საზოგადო-სამწერლო, სასცენო ანუ სხ. საქმე, რომ იგი არ თაოსნობდეს ან არ მოანაწილოდეს.

მისი სახელის მაღალი ღირსება კიდევ იმაშია, რომ ვიწრო-შოვინისტური ზრანვებით არ ხელმძღვანელობს. თავის სალონში გამართა იუბილეები ჩვენთა მოღვაწეთა—რ. ერისთვის, კ. ყიფიანის, ი. ფალიაშვილის, ა. სუმბათაშვილის, იუჟინის რომლის ბანკეტაც მრავალი სომეხობა დაესწრო. სამწერლო, საქალაქო და სხ. ასპარეზზე მოღვაწეთაგან. გამოსცა აკაკის ნომერი. გარდა ასეთი მოღვაწეობისა, იგი ფულითაც ემხარება თავის ერის საჭიროებათ.

ნაღვაწი მისი დიდია და ფართო ყველას ვერ ჩამოვთვლით...

თუმცა მთელი თავისი მამა-პაპაპეული ქონება თავისი ერისა და საზოგადოთ მწერლობა-ხელოვნების წინსვლას შესწირა და თვით ნივთიერად თითქმის დაეცა, მაინც თავგამოდებით ემსახურება ერთხელვე არჩეულ მიზანს. მიზანი მისი დიდებულია, ძმობის, ერთობის, და სიყვარულის სამსახური! გაუმარჯოს მის მიზანს, გაუმარჯოს მის მხნეობას... მრავალიმც გამორჩენილიყოს მისებრივე მოღვაწე ჩვენი დროის ბნელ ცხოვრებაში.

იოსებ არიმათიელი

საღმრთო

სიღიით მოცულ არეს გაუღიმა განთიადმა, მიმოავლო თვალი ირგვლივ მის სიბნელე არ ეამა:—სიცილით და კისკასითა მიმოაჟანტა ქვეყნად ბნელი. შეიყვარა ცის სამყარო და ჩაჰკიდა მაგრად ხელი. სულთ ობოლს ქართლოსის ძეს აგრძნობნა გული შვემა, მოუწოდა სიმართლისკენ, შეაერთა ყველა კრება, ერთის აზრით შემოჰკანა თანაც გულით გაუცინა, „ქრისტე აღსდგა, ჭეშმარიტად“ ყველას ერთად ათქმევინა „ქრისტე აღსდგა,“ და სიმართლემ გარდიშალა განზე! ფრთები, ვნებისათვის ცეცხლი შექმნა, დაიღწა თვის ხუნდები, და თვის მტერი სიწყვდიადე, ჩაჰკლა, მყისვე ჩაანელა, „ქრისტე აღსდგა, ჭეშმარიტად, თან ჩასძახა ნელა. ნელა და მით შენცა, საქართველოვ, სიხარული გაგრძნობინა, შენი შვეებით გულდამტკბარმა შენ სიყვარულს მისცა ბინა „ქრისტე აღსდგა, ქრისტე აღსდგა“ ყურში ტკბილად ჩაგჩურჩულა. დატანჯულმა შენმა ძემაც „ჭეშმარიტად“ შეასრულა, მაგრამ უნდა ეს სიტყვები წმინდა გრძნობით გამხატოს მარად შენი სიყვარული გულში ხატად დაიხატოს, მის სიცოცხლედ შენ შეიქმე, შენით ჰქონდეს არსებობა ხოლოდ აბშინ სიმართლესა განათლდება, შეიმკობა. და ამიტომ, გატანჯულო, წამბულო ჩემო მხარე. დღეს არსებობ, თავისუფლად აყვავდი და გაიხარე... შენც ქრისტე ხარ ნაწამეში ჩიღუხჭირით შინ თუ გარე, აწ აღდგომას მოგილოცავ, იცოცხლე და გაიხარე.

დ. გაბრუაშვილი

სიზმრს ნაწყვთი

...წერილი საჩქაროდ გაფხენი, მწერდა: „ოდესღაც შიდადანი სულიერი საღარო შენ მიმტაცე, გააღატაკე... ვიფიქრებ სამუდამოდ ამ ქვეყნიურ, წითიერ განცდას, ბედნიერებას... მაგრამ მანაკრებობსკი ქვეყნად ბედნიერება? არა მეუბნებოდა შენ მეკი ვიტყვი, ჭეშმარიტად ვიტყვი, რომ არსებობს. ეს სიუფარულია, უგუნდავი სიუფარული და დედა-მიწაზე სინტონის აზრიც მხოლოდ უგუნდავი სიუფარულია რამელიც შენ მიმტაცე, მიმიშხამე... ტანჯული, გვერდი შენი ტლანქი სელებით ტლანქა ამოსვრილი ჩემი სული ცეცხლის კოცონზე იწვის და... არ ქრება... ბედმა არ უფთხა მიკრუნა... ამიერიდან მე აღარ ვარსებობ დასახელი ჩემი „არარობა““

წერილი ასჯერ, ათასჯერ წაფიქრებ და გგონებოდა, რომ თვითვე სტრიქონის წაკითხვასთან ერთად წულებდა სიმები ჩემი სულისა...

უდაბურ ტყეში ვარ... მცია... სული მიკანკალებს... თავს უფრები და მხსნავიან...

სსსს! გაისრიალა ქარმა და სული უფრო მწარედ ამიკანკალებდა. ვინატრე სიკვდილი მაგრამ... სად იყო...

დაუწვევ ფატა ფუცით წერილს ძებნა, მინდოდა რთხელ კიდევ წამეკითხნა, მაგრამ ამოდ—ვერ ვიპოვე... საშინელი მოჩვენება—მეთქი, გავიფიქრე და ვითომ ისევ ჩავიძინე. მშვენიერ ბაღში ვარ, თბილა. იასამანი თავის ქნეჯით მიწვევს, არ შეიუფლად მესაუბრება...

კედრის დილის მზის სხივები ცელქად ცდი მიმბრუნებს გასაშლელად გამზადებულ კუკურს ვარდზე ღარჩენილ დილის ნაშს... ბუბლები, ჭრელი ბუბლები უღარდელად დაფრინავდნენ... ერთი მათგანი მაგრად ჩაჭკონებია მორცხვას და სწუწინას... რას ერჩის, გაფიფქვე, აღბათ სუსტმა მასკედ სუსტი დამონა, ასეთია კანონი ბუნებისა, მივიღე ზასუსხდა.

მესმის მშვენიერი გალობა, ეს უთუოდ ბუბული უნდა იყოს, ღმერთო ჩემო, რა მშვენიერად უსტვენს, აღბათ დილის მწუხრზე ღოცულობს...

აკერ მამამაც ჩაუჭახჩახას თავისებურად, მინდა დაუხილავდე, ახლოს დაუკლო უური, მაგრამ ამ დროს თვალი მოფიქარი ნაცნობ სახეს და... შეგნერდი. გამასხენდა წერილი, მწარე მოჩვენება ტკბილად შეიქცევა... მინახავდა ნაცნობი სახის ანარეკლი. ღი სიამოვნებით ტოკავს, მომიხილავდა ნაცნობი.

ვიცნა ვინც არის... აი ეს არის მინდა გეცხვი... ვიო, გაგიფიქრებ ჩავეკონო, მაგრამ... ამ დროს გამომეღვიძა...

რა კარგია ტკბილი სიზმარი! დღისით ცტენება, დამით სიზმარი—ასეთია ჩვენი ცხოვრება...

გვ. საქაროქედელი

ქართლის პიტიუნი

ქართლ-კახეთ, ამერ-იმერო, შრომის ნუ დაიზარებთა: აქოთებული ქვეყანა დასწუეთ, დასწუშარეთა. სამშობლოს სიტკბო სიამე არ გააღვეტეს მწარეთა. და იმით გულის იარას წამალი დასყარეთა. მაგრამ თუ საქართველოს თქვენ ვეღარ მოუარეთა, მაშინ დგთის მოშობელს შეეტირებ, ისევ ის დაგვიფარებს და მოგვაშორებს მანდურებს, ხელში მოგვართმევს ფარებსა... ჩვენც მოგვილოცავს მზის მოსვლას. ჩვენთვინაც გადაარებსა. სტუმარი მოულოდნელად მასპინძელს აგდებს გარეთა,— სტუმრის ამნაირ საქტიელს დმერთი არ შეიწინარებსა: იმის ამაცს და შურ-მარადის სულ მუდამ გაუარმებსა!..

ვასო აშციანური

მ ა ზ ა უ ს უ ლ ი

მზის სიცილის ანარეკლზე წალკოტს ღიმი აეშალა, იას გული გადაეხსნა, ვარდს კოკორი გადემალა.

მრავალ წყვებით აფერადლა ველ-მინდორი, მზე ნახული, და ბუნბა მასპინძელმა სტუმრათ დასვა გაზაფხული!..

მუშა მისა დეგა

აღდგომა.

მე შენთან ვიპოე

გოლგოთის მთაზე აღმართული ჯვარი შეინძრა
 ჯვარი წამებისა, ჯვარი ტანჯვისა...
 ამოვების უფსკრულში გარდაეშვა მწუხრის
 დემონი
 და შორს მთებს იქით ამოსრიალდა ახლა ცხოვე-
 ვრების სხივ-ელვარე მზე...
 მზე სიცოცხლისა, განთიადისა...
 მღუმარე ლოდი საუკუნის შეივრხა კრძალვით...
 საფლავის ჩურჩულს ზედ დააკვდა სამარადისო
 ოცნების ეტლი.
 და აღზდგა იგი...
 აღზდგა სიმბოლო სათნოებისა, დიდი
 მოძღვარი მღალადებელი დიად აზრების...
 და სამრეკელოზე ხმა გაისმა ცხოველ-მყოფელი.
 დაითურგნა ბორტება, შური, მტრობა...
 სიყვარულის თეთრი ფარვანა შეფერთხილდა
 უწლომ სივრცეში.
 იქ-კი, მიწაზე სისხლის ტალღები ბორგავდნენ
 და გამძვინვარებულნი კიდევს, ეხეთქებოდნენ
 აღამიანის დაუშრეტელი ნება ღვთისობით სურ-
 ვილს დამონებოდა... და ჰქნინდა ბოროტს
 საქმეებს.
 და გაირღვა საქმე... დაიმსხვრა საუკუნოთ
 გზ აქვდი კაცთ ბორკილი. და მოველინა მთის
 ფერდობებს ცისკრის შიკრიკი, ამცნო იმედი რომ
 აძლევით აღსდგა ბნელ სამარადან.
 — და ვდგევარ ობლიად მთის მწვერვალზე და
 უყივი მხარეს, ჩაგრულთ ბანაკს, მშობელ არეს:-
 მკლავი გაშალე საიმედო, მზე ამობრწყინდა,
 გული ტოკავს, სული იხარვის.
 — შენი მზეც აღსდგა, შენი ნება მრავალ — ტა-
 ნჯული,, ხმა აღიმოდლე.
 სხივი მოჰქრის, სხივი ყოფნისა...!
 ბედნიერი ვარ... ლოდი ვარ მე ღღეს...
 მინდა სუყველას გარდაეხვიო, გული გაულო...
 — მკვდრებით აღსდგა ჩემი სამშობლო, მხარე
 ტანჯული...
 — ღღეს აღდგომაა!..
 — აღდგომაა დამარხულ რწმენის!..

მე შენის ტრფობით აზვევეულს, შეგებამონასხერს,
 მზის ოცნებაში დაბადებულს,, მზიურ ოცნებას,,
 გემუსიაფო-მე მწუურია, მე მწუურია, მსურს.
 მსხვერპლად მიუძღვნა ჩემი სული ,, მზე სეფოვნებს...
 დასხივულ გრძობათ ფერადებში აფერადდები,
 უამის სადაგეს ხელთ დაიჭერ, დროს დაიმონებ,
 მე შენთან ვიგული, ვით შეგა დამის შავი ჯანდები,
 დროთა სიფრცეში არა ერთხელ შენ მომიგონებ...
 იწა დადნება მზის სხივებში, ჩვენ კი ორივე
 უნთიერთ ტრფობით გადავდნებით ლეკენდის თემად.
 შეგვეფარებენ, ჩვენს სიყვარულს სტნობს ვოველივე,
 მოვლენ ჩვენს ამაუ ქანდაკის წინ, თაყუან საცემად...
 დ. დოლიძე.

ვალი ვიპოე!

ვალი შეილო, ბრძოლის ველზე მოიხადე შენი ვალი.
 მტერს თავდამსხმელს, უნდა დახვდე, გაუყარო გულში
 ხმალი.
 მტერი მოდის, შენს სამშობლოს ის მახვილით ემუქრება,
 ამ დროს, შეილო, არ გარგია ვაჟ-კაცს ყურის მოყრუება.
 ვალი შეილო, სადაც შენი ვალი გინმობს და გეძახის,
 ვალი შეილო, სადაც გმირი არას დროს არ დაიძრავის
 გმირს გმირულად მართებს შეილო. თავის თავი
 გაიმეტოს
 და თუ ბედი კი გიმუხთლებს: დაეცევი სამსხვერპლოზე
 სახელს გლახას ნუ წაიდებ(რომ აფურთხონ შენს კუბოზე!
 გვედრები შემისრულო, ჩემი თხოვნა და ვედრება,
 თუ არ გინდა გაიგონო ჩემგან მღურვა და ყვედრება;
 გასალ-კლდევი. გმირო ჩემო, და სამშობლო დაიცავი
 ის აცოცხლე და მას, შეილო, ანაცვალე შენი თავი,
 თორემ მტერმა თუ გიგულა არ დაინდობს შენ სამშობლოს
 და ნანგრევად გარდაგიქმის ზურმუხტოვან საქართველოს.
 და ის თავის ბინძურ ფეხით გაგითელავს, შეილო, აკვანს
 სადაც შეილო შენი ღედა გიმდეროდა გრძობით ნანას!..
 იმ ძუძუებს, შენ რომ სწოვიდი, მტერი მახვილს გაუტარებს
 და ლაჩრულად თუ გადარჩი, მაშინ რაღა გაგახარებს!
 ვალი შეილო ბრძოლის ველზე, რომ დაიცვა საქართველო
 და ვცადე გმირო ჩემო, რომ სამშობლო ასახელო!..
 თამარა გოგუაძისა

ს. ტაიფუნა

დავით აღმაშენებელი (...ს.)

გაზაფხულის პირს, ოდეს გნახე მინდვრად პირველად,—
 რბოდი მლიმარე, და ჰკრეფავდი თვალ-ჟუჟუნ იას;
 ცელქი ნიავი გიფრიალებდა ქალადაიას,
 და, ვით პეპელა, ნავარდობდი კაცთა მხიბლველად.
 შეგხვდი... შემნიშნე... და თავი ძირს დახარე კრძალვით,
 მნახე, თუ როგორ ნეტარებით შემოგცქეროდი,
 და შენ საქებრად ქარგულ სიტყვებს ვწნავდი, ვმღეროდი,—
 მომტაცე გული შეყვარებულს მოგზაურს მალვით.
 შესდექ... და შემდგომ გადმომიგდე ია ღიმილით,
 — „ჰა, მოგზაურო! გქონდეს ესა ჩემდა სახსოვრად,“ —
 მითხარ... და მყისვე წყაროსაკენ დაეშვი, ოჰ, რად?
 წახველ... წარიღე ჩემი ფიქრი შვებისა დილით.
 მას აქეთ დავალ უგზო-უკვლოდ, გეძებ, ვერ გხედავ;
 და ახლა ვეტრფი დამქანარ იას წიგნში შენახულს,
 ვსტირი დაკარგულ სიყვარულსა, აწ ვედარ ნახულს,
 მსურს დაგივიწყო სიცოცხლეო, მაგრამ ვერ ვბედავ!..

ს. კრთაწმინდეძე

ჩემი აღდგომა

ჩემი აღდგომა მაშინ იქნება,
 როს თავისუფალს ვნახავ სამშობლოს,
 თუ მტერისაგან შევინარჩუნებთ,
 ვარდ-ყვავილოვან მოქარგულ მდელოს.
 ჩემი აღდგომა მაშინ იქნება,
 როს ჩემი ერი განიკურნება,
 როს ჩემ სამშობლოს დღეს შავად მოსილს
 გულში ჩაიკრავს სულ სხვა ბუნბა.
 ჩემი აღდგომა მაშინ იქნება,
 როს ჩემს ერს ვნახავ თავისუფალსა;
 როს ძმა ძმის სისხლსა აღარ დაანთხვეს
 და ხმალს ჩააგებს პირ-სისხლიანსა.
 ჩემი აღდგომა მაშინ იქნება,
 როს განახლდება ჩემი ივერი.
 მაშინ აღდგომას მეც გოგილოცავთ...
 მაშინ სიამით მეც დავიმღერო...

დ. შანჭათელი

აღ. მიმინაშვილი ბათუმის კომიტეტის თავჯდომარე, ბათუმშია ტყვედ ოსმალთა ხელში.

სახრწოლს.

წადი სატრფოვ, მე მოგიტუნ ია-გარდით ბრძოლის გზას
 მიეშეგლე შენს სამშობლოს, ნუ დაჩნე გულზე დღესა.
 მოიგონე ქართლის ბედი, მოიკრიბე შველაში ძაღა,
 თორემ რას ჰგავს საქართველო, გაიძარცვა, შეიწვავა.
 და როს გნახავ ამ კარდას ღიღს შენს მამულში დაბრუნებულს
 ჩაგიკონებ მდიმარ სახით, და დაგკოცნი გამარჯვებულს.
 და შემდეგ კი ჩემს სამშობლოს მიულოცავ ნანატრ წუთებს,
 მასთან ვეტყვი „ქრისტე ასდგა,“ შენში ტანჯვა აღარ სუფევს
 ზაირა

განო გიგოშვილი

მთარგმნელი სახელგანთქმულ თათრულ ოპერეტის „არშინ მალ ალან“—სა რომელიც ქართულად ორასზე მეტჯერ დაიდგა, და ახლაც თითქმის ორ-სამჯერ იდგმის ქალაქში თუ პროვინციაში. მანვე სთარგმნა ოპ. „მასდიბადი“ ანუ ეს არ იყოს ის იყოს „აშული ლარიბი“.

მამულიშვილნი

ახლა, როდესაც მოველოდით ღზინსა და შვებას, მოძმეთ გვიმტყუნეს ფრთა შეაჭრეს ჩვენს ლადოცნებას, და კვლავ განიცდის მთელი ერი ფიჭოს მწუხარებას, მამულის შვილნი, დღეს სამშობლო გვთხოვს დასმარებას

მტერი უქადის მას დარბევას და აოხრებას, ჩვენ ცოცხლები ვართ და ნუ მივცემთ მტერს ამის ნებას. თუმც ომის, ბრძოლის ჩვენი რწმენა არის გლობელი,

მაგრამ გვანსოდეს რას გვასწავლის ბრძენი ბებელი: გიყვარდეს ყველა ქვეყნის მუშა, ვით შენინანი, იყავ ყველასთან სათნო, მშვიდი, თავაზიანი, და თუ სამობლო შევილახონ დილა მზიანი არც შენ დაინდო და ებრძოლე შიშველ-სმლიანი!

მუშა ზ. ზემოსანდაკელი

გ უ ზ ი

შუშაბანდის თეთრ მინახე მიმკვდარიყო შავი მწერი, რა ავიღე, ხელში შემრჩა პაწაწუნა ფშენილი მტვერი. იქვე ბალში გავისროლე, მზის სხივიდან ჩამომხმარი,— ალბად ლამაზ ყვავილებში გაჰფანტავდა იმას ქარი.

და დავფიქრდი... ჩემი თავიც წარმომიდგა თითქმის ასე: დღეს მფრინავი, მზიარული, მონავარდე, მოკასკასე, ხვალ კი ცივი, უგრძობელი, უსიცოცხლო, უხმო, მკვდარი ფერმიხდილი, გაცრეცილი, საშიშარი, საზიზღარი, ჭია-ღუა, ქვემძრომები, შავი მიწა, თეთრი კუბო! და შემშურდა ბუზის ხვედრი, მეც მსურს მისებრ დავიღუპო, არა! არ მსურს შავ მიწაში გავიხრწნა და დავიფესლო, ოჰ! მეც მინდა სიკვდილს შემდეგ დავიწვა და დავიფგრფლო.

საფო მგელაძე

პასარა ქართული ძლის პასუსი

მე რა შეიძლება: „შენ გინა ხარ, ვის ეკუთვნის, ჩემო კარგო?

კენჭი შიე, საუფარელო, კებები ხმა არ დაკარგო!“ აბა, რა გქნა მე რა ვიცი: რა ხრის ცოცხლისტი, ან ეზოფნულ დემოკრატი და ან ნაციონალისტი.

მსოფლივ ვიცი ჩემი ერი, ჩემი ენა, ეს ქვეყანა: ტყე, მდინარე, შთა და ვეფი, კასპის ზღვიდან შავ ზღვამდინა,

და კიდევ კოსოვ მუსულ მოდრეკით შენი სვედრი დღეთის მშობელო,

მიეც ძალა ალაღვინე, დატანჯული საქრთველო! მვა ბედლოვანისა

ჩვენ მივლვართ...

ჩვენ მივდივართ რაზმი-რაზმზე, ვით ტაღდები ამაყ ზღვისა; ჩვენ გვსურს ჩვენი მტერს არ გავსტკოთ; ჩვენ რად გვინდა აბა სხვისა?!

მაგრამ, ვახ, თუ ჩვენს გვამებაზე გადმოფხდეს ხარბი მტერი!?!... მასინ, ძმებო ჩვენ ვიქნებით თქვენ—ცოცხლებზე ბედნიერი.

ღრუბელი

ბედნიერი ქალი

გაგზავლება. ის. ,,თ. ც.“ № 6

მოქმედება 2

სტენა წარმოადგენს ბამბაშვილის ოთახს. ბამბაშვილი ხალათშია. ზის სტოლთან და ჩაისს სვამს. ირინე ჩაის ასხავს.

სცენა 1

ბამბაშვილი და ირინე.

ბამბ. ჩვენი გაცნობა, დანიშნა, ჯვარის-წერა სიზმარისაგებ ჩქარა მოხდა. მე ჩემს დღეში ესე აჩქარებულად, არას დროს არ მიმოქმედნია.

ირინე ხომ არ ნანობ, რომ ესე აჩქარდი?

ბამბ. ეგ რა სათქმელია, ჩემო სულო, მე გაზე გიქვს როგორ იღებ. მე მარტო ის მინდა ვსთქვა, რომ სიყვარული გამოსცვლის ხოლმე კაცს; დინჯს გააცეცხლებს და ცოცხალს გამოაშტერებს. ჩემისთანა თავდარიგიან კაცს ძნელად მოსძებნი ქვეყანაზე, მაგრამ დახე შენს უკან სირბილმა რამდენი საჭირო საქმე დამავიწყა. ცოლს რომ ვირთავდი, ჯერ უნდა მომეყვანა რიგზე შენიც და ჩემიც საქმეები.

ირინე არ მესმის, რა საქმეებზე ლაპარაკობ?

ბამბ. აღრევე, ქორწილამდინ უნდა გვეფიქრა რით და როგორ ვიცხოვროთ. აი მაგალითად. შენ რაღაც ვექსილი გაქვს, ის უნდა გამოიცვალოს, შენ სახელოხაზე უნდა დაიწეროს, ან არა, შენ მამის მემკვიდრეობა უნდა დაიმტკიცო. შენი მამის ქონება რიგზე უნდა მოვიყვანო. ვალები ხომ არა გაქვთ. ესეც მინდა გავიგო. მამული თქვენი რამოდენაა? შენ დედას რჩება ქონება თუ შენ სახელოხაზეა. ესენი როგორ არ უნდა ვიცოდე?

ირინე მიკვირს, რომ ეგენი აქამდინ არ აცოდია. ცუდათ მოქცეულხარ, რომ შემირთვ და არ გესმოდა კი ვის ირთავდი. უნდა გცოდნოდა ჩემი სიღარიბე, ჩემი ვალები,

ბამბ. აკი ვამბობ, სიყვარულმა დამამბრმავა მეთქი.

ირინე მაგრამ არა გიშავთ რა, თუ ნანობთ რათ შემირთვო ღარიბი ქალი, კანონის მცოდნე ბრძანდებით, ეცადეთ გავეყარნეთ ერთმანეთს. იშოვნეთ ჩემზე შეძლებული ქალები ბევრი ნაცნობი ვაჭარი ხომ გყავთ.

ბამბ. ცუდ ფეხზე ამდგარხარ, ირინე. მე

სახსურად არ დაგიწყე ლაპარაკი იგონებ შენ თავზე ჭორებს. რათ იქნები ღარიბი, იმისთანა ვექსილის პატრონი! მდიდარი უნდა იყო, მდიდარი!

ირინე იქნება იმ ვექსილისათვის შემირთვ?

ბამბ. ღმერთო, რა ლაპარაკი გაქვს!

მაგისთანა საძაგელი აზრები, მიკვირს როგორ მოგდის თავში!

ირინე მე კი შემეშინდა. იმ ვექსილისათვის რომ გეთხოვე, ჩვენ უნდა გავყრილიყავით,

ბამბ. რა არის, ქალო, არ მესმის შენი ლაპარაკი?

ირინე ის მინდა ვსთქვა, რომ ის ვექსილი ტყუილი ვექსილია, და თუ იმ სთვის მითხოვე ჩვენი ქორწილი ტყუილი უნდა იყოს.

ბამბ. რას მიქვიან ტყუილი ვექსილი?

შენი ლაპარაკი მაკვარვებს ირინე.

ირინე ჩემი მამისთანა ღატაკს ძნელათ მოსძებნიდით მთელ უფედში; იმას ათასი თუმანი კი არა, ათასი გროშიც ენატრებოდა სხვისაგან იღებდა ვალებს, თორემ თვითონ კი სხვას ვერაფერს აძლევდა.

ბამბ. მაშ ამასწინდელი ვექსილი?

ირინე ამას წინაღ რომ გიჩვენეთ ვექსილი, ხუმრობით მომცა ფეთიანიძემ, რომ ღარიბათ უჩვენოს თავი მხარგელაძეს. მხარგელაძე მოსვენებას არ აძლევდა სოფიოს, გინდა თუ არა შემირთვო, და რაკი ნახა ეს ტყუილი ვექსილი, მამისაგანა და ქალისაგანაც ხელი აიღო. ამ ვექსილის მაგიერ ფეთიანიძემ აიღო ჩემგან ვექსილი იმავე სუშისა.

ბამბ. გეყოფა ხუმრობა, ირინე.

ირინე მე არ ვხუმრობ, არა. რად გაყვითლდი ეგრე? სრულებით დამავიწყდა ეს ამბავი მეთქვა შენთვის, როცა პირველად ეს ვექსილი გაჩვენე. არ მეგონა იმ ვექსილისათვის შემირთვდი.

ბამბ. ყელი გამომჭერ რაღა, მაგრამ ეგრე უბრალოთ არ ჩაივლს ასეთი თვალთმაქცობა.

ირინე თუ მოვინდომეთ ამ ვექსილის სასაფართლოში წარდგენა, ის ქვეყანას ფეხზე დააყენებს, სამსახურიდამ გამოგადგებინებს, თავს მოგჭრის ყველგან და არც ერთი გროში არ გვეტრება ჩვენ მაგ ვექსილით.

ბამბ არა, მე, სულია მაგ ყალბაყალბადინ

არასოდეს არ მივიყვან საქმეს. სხვა არა იყოს რა, ფეთიანიძე ჩემი კარგი ნაცნობია და შენი ნათესავი, მაგრამ ის თამასუქი მაინც შეინახე, გამოგვადგება. გაჭირვების დროს თუ დაგვივიწყა ჩვენმა კარგმა ნაცნობმა და ნათესავმა უ. ფეთიანიძემ გაჭირების დროს ვინ არ დაგვივიწყებს. ჩვენ შეგვიძლიან გავყიდოთ ეს თამასუქი. სხვა? გაქვს შენ მამული თუ არა?

იჩინე საკვირველი კაცი ყოფილხარ, დემეტრეანი, რომ მირთავდი, განა არ იცოდი, რომ არასფერი არა მაქვს? დედას აქვს ოციოდ დღიური მიწა, იმასაც ამ დღეებში გაუყიდიან ვალეებში.

ბამბ. (თავისთვის) ახალი ჭირი, დასწყევლოს ღმერთმა! დღეს თუ ჰკუდიან არ შევიშალე, გამიკვირდება (იჩინეს) ქალი მოემზადე, ამ სახლს თავი უნდა დავანებოთ, ეს ხავერდი, ეს მებელი სულ უნდა გავყიდოთ, გლახები ვართ და გვმართებს ქოხში ცხოვრება. (გაფასჩქარდა.)

სცენა 2

იჩინე მარტო

იჩინე. რა საცოდავ მდგომარეობაში უნდა იყოს ჩემი ქმარი! დარწმუნებული იყო რომ მდიდარი ქალი შევირთეო, გავდიდკაცდიო შეცას აფრინდა და უეცრად კი გამოჩნდა, როგორც ღმერთმა! მდიდარი კი არა, დატაკი ხალხი აიკიდა ზურგზე! თითონ არაფერი არ შეიმატა და ესლა თავის ვაი-ვაგლახით ნაშოვნის ქონება კიდევ ორ სხვას უნდა გაუნაწილოს. სწორედ საცინელიც არის და სატირალიც. იმის მდგომარეობა! თილისმის ხანი მაგონდება. ხარაზს რომ ხანად განდიან ხუმრობით, მერმე დააძინებენ და როცა გამოიღვიძებს, აღარ სჯერა ისევ ხარაზი ვიყო. რა საბრალოა, რა საცინელი ის იმ დროს! მაგრამ ვისი ბრალია? ის დალოცვილი ჯერ რიგიანათ გაიგებდა რა ქონება მაქვს და მერე ისე დაიწერდა ჯვარსა. რიგიანათ რომ ეკითხნა ჩემ ქონებაზე, მე იმ თამასუქს არ უჩვენებდი, არასოდეს! მე ხუმრობით ვუჩვენე თამასუქი და ის სულ გადირია, აღარაფერი არ ეკითხა ეს არის გათავდა, მეორე მიწაზე გაგზავნა. ესლა ესეც ვკითხოთ: შე საბრალო გლახავ, დატაკო ახნაურის შვილო, უგვანო ბებერო, რათ გეგონა, რომ მდი-

დარი, ლამაზი ქალების პატრონებუ შენთვის გაგიყდებიან? ქვეყანა ხომ ეგრეც არ აოხრებულა, რომ შენისთანა უკბილოები ოქროს იფასებოდნენ. რათ მოსტყუედი? არ უნდა მოსტყუებულიყავ და რაკი მოსტყუედი, თავში ქვა იხალე! სამართალი თუ გინდათ ეს არის!

სცენა 3

იჩინე და ფეთიანიძე.

ფეთ. (შემოფარდება, შესედავს იჩინეს) ბამბაშვილი მინდა, ბამბაშვილი!

(იჩინე თავისთვის.) აჰ! ნეტავი გავეპარაო ამ გიჟს! სუსს გავიდე.

ფეთ. რა უყავი ქალო, მომართული სასიძო, მიჩვენე სად არის. ვნახოთ, რა პირით მეჩვენება. შენც ხომ გიხარინ, რომ მოგვკერი თავი ქვეყანაში! ნეტავი ნათესავი მაინც არ იყო გველის წიწილს რომ გაიზდიან გულზე, სწორეთ ის დაგვემართა,

იჩინე ტირილის ხმით. ოჰ, ძიავ, თქვენც მე მამბრალეებთ. ობოლო-ობხერი ქალი ვარ. როგორ ვამეგლო სახლიდან კაცი, რომელიც მოვიდა ჩემ დასახსნელათ. სოფიო ის უბედური არ იყო, რომ იმის მეტი სხვა საქმე ვერ ეშოვნა. მე, კი, უბედური, ძლივს ერთს შევებრალდი. როგორ უნდა მეთქვა ამისთანა კაცისთვის: მე ნუ მოგწონვარ, სხვა მოაწონე.

ფეთ. ტყუილად იწუხებ თავს, ტყუილად წუწუნებ, მაგით შენ ეშმაკობას ვერ გაამართლებ: ყელი გამოგვკერი: ბამბაშვილმა თუ დაიწუნა ჩემი სოფიო, ვილამ უნდა შეირთოს ის, ვილამ?

იჩინე იმ გვაზადე. აჰ, რას ბრძანებთ. თუ გნებავთ, დღესვე გაგაბედნიერებ სოფიოს... მხარგელაძე მზათ არის. განა რომ მდომოლა თქვენთვის ცუდი, თქვენგან მოცემულ ტყუილ ვექსილს არ შევინახავდი? ხომ შემეძლო შეჩვიგლა, იმითი ფული ამელო და თქვენ გლახათ დარჩებოდით. მე კი ათასი თუმანი მექნებოდა მშითვათ და ბამბაშვილს აღარცკი ვიკადრებდი!

ფეთ. ეგდა ვაკლდა შენი თავის მზემ, კარგი რამ კი დაგემართებოდა ჩემგან

იჩინე მე თქვენ შინაურ საქმეებზე ბევრი ცუდი რამ შემეძლო მეთქვა საზოგადოებაში და ყველა დაიჯერებდა, თქვენ ანგელოსი

მთავლის რწმანა

არ ბრძანდებოთ და ამის გარდა თქვენი ნათესავი ვარ, თქვენსა გაეზდილვარ დამიჯერებდეთ უმეკელად.

ფეთ. აა მადლობის გადახდა და ნათესაობა სწორეთ მაგნაირი უნდა!

იჩინე არა ნუ გგონიათ, რომ მაგის ჩამდენი ვიყო. მე ჩართო მსურს გიჩვენოთ, რამდენი სიავე შემეძლო მომეყენებინა თქვენთვის. მართლა რო თქვენი მტერი ვყოფილვიყავ.

ფეთ. საჭირო არ არის ეგ თავის გამართლება! აშკარათ მომპარე სასიძო, ჯოჯოხეთის მაშხალა. აჰ ნეტა ის შენი პატრონა ქმარი ვნახო თავზე ლაფი დავასხა, რომ ჩემი სოფიო, ჩემი ლამაზი სოფიო გასცვალა შენისთანა გომბიოზე. სურს გაგიდეს.

იჩინე მაძახებ. რამდენიც გნებავთ გამლანძღვით. მერმე კა შეგვრცხვებოთ, ბოდიშს მოხდით. ჩემი სიკეთე თქვენ ჯერ არ გესმით, სოფიო გამომიგზავნეთ სოფიოს გავაბედნიერებ.

ფეთ. ჯადოს მოსცხობ კუდიანო! თავისთ ჯანი უნდა გაგვარდეს და სოფიო კი უნდა გაათხოვო! შენ წაართვი საქმრო, ეხლა სხვა უშოვნე, თორემ არ დავინდობ შენ კეკლუც თავს, სულ (ხვირ-პირს ჩაგიმტვრევ. სოფიოს გამოვგზავნი. გადის.

სცენა 4

იჩინე და მხარგეჯადე შემოდის სხვა კარებიდ მხარ. გამარჯობა, მოლალატე! თქვენ, იმა ლებოლით, მაგრამ მე მაინც მოგაგენით.

იჩინე დამალვის მიზეზი არა მქონია.

მხარ. რა ვოცი გამომექეცით კი, პასუხის მოცემის მაგიერ. მეც გამოფურინდი ქალაქს, შეგონა აქ მაინც მივიღებ მეთქი პასუხს, მაგრამ პასუხის მაგიერ შევიტყე თქვენი ჯვარის დაწერა. ვინ იფიქრებდა, რომ თქვენც მილალატებდით!

იჩინე. ეგ თქვენი სიტყვები, ღმერთმანი, მე ძლიერ მაკვირებენ. თქვენ ყოველთვის თავს ევლებოდით სოფიოს და მე გამომიცხადეთ სისიყვარული მხოლოდ მაშინ, როცა სოფიომ გაგაფხუკიანათ. ფხუკიანობას, თქვენც მოგესენებოთ, დღეგრძელობა არა აქვს, თქვენ უმეკელია კიდევ გიყვართ სოფიო. გზას გილოცავთ, მდიდარი ქალია, კარგათ იცხოვრებთ.

(დასასრული იქნება) გ. თუმანიშვილი

დრო მოვა, ქექა, ქუხილი
და რისხვა ცისა წყრომისა,
ვაება, კმუნვა, წუხილი
მსოფლიო ბრბოთა ომისა,
შთაინთქმის, მთლად აიგვება
და, ნაცვლად ვერაგობისა,
სიმართლე ამობრწყინდება,
ტახტი დაიდგმის ძმობისა.

მაშვრალნი წმიდა შრომითა
და მოყვარენი სიმშვიდის,
სინათლის, თავისუფლების
დროშას აღმართვენ დიდების.
ჩაჰქრება სისხლის ზღვის დენა!..
ლტოლვა სიმტრისა ჩაჰქრება,
სისხლის თარიღით ვაჟკაცთა
აღარ იქნება დიდება!

იქნება მხოლოდ დიდება
კეთილთა საქმოვნებისა,
ვაჟკაცთ შეჰფერის ქებანი
მაღალთა აზროვნებისა.
და, სადაც დაბრმავებული
ქმა ძმასა ჰკლავდა არადა,—
ერნი ხარობდნენ სისხლითა,
ფოლადს ხმარობდნენ ფარადა,

სიყვარულისა მცნებანი
აღსრულდებიან კვალადა
მინდორში სავსე თავთავნი
გულსა მოგვიდგვენ ხარკადა,
მხნე გუთნის დედა ლალადა
კვლავ შეჰკაცანებს ველადა,
თავისუფალი ქვეყანა
შემიკვის მრავალ ფერადა.

ე. ფავჯენიშვილი

საქუა სიჯი გიქუა ყაბი სცენა.

საქუა. გაქო! ეს რა ღვთის რისხვა დრო და-
დგა და?! — ზოგნი ღვინის მაგიერ თუ ღვინის სვა-
მენ, ზოგნი კიდევ ნამცეცხვებს ეძებენ, რა არი მუ-
ცელოში რამე ჩაყარათ, რომ მარცხენა ფერდი მარ-
ჯვენის არ მიეკრასო.

გიქუა. ღვთის რისხვა დრო კი არა, და შე-
ორედ მოსვლის დროა. არა და, რომ არ გვჯეროდა
ჩვენი გრძელ ლუსაობის ნაქნარი წერილობა, ვერ
ასრულდა! (პირჯვარს იწერს) ტერ ასტვანწი, ტერ
ასტვანწი!

საქუა. ვის არა სჯეროდა? ყოველ დღე ნახე-
ვარ გორვანჭა სანთელს უნთებდი. საცა იმან ჩვენ
ტირდატას დორის უური გამოაბა, განა იმის სიტ-
უვიბი ტუილი იქნებოდა?! (იწერს პირჯვარს)
ტერ ასტვანწი, ტერ ასტვანწი.. (პაუზა.) არა და!
სეთი უნამუსობა იქნება? იახანა: სლაბოდნობა,
სლაბოდნობა! რის ეშმაკის სლაბოდნობა, რომ
მე პანტონი გრძელანის ცედა ათი წელიწადის
რაც ღვინითა ვვარკობ ნამუსიანთ, ჩესტანთ. —
ახარ ორი მენდალიცა მაქვს, ნიკალისა და ალექ-
სანდრ ტრეტისა. ერთ ფაღვობაში ვერაფერს დაუტე-
ვებარ, ისე აკურატანდ მქონდა საქმე დავებოული.
გამოსულან ეს ობრები და მეუბნებიან: ღვინის გა-
ჭრობა არ შეიძლება ამხანაგოვო! ახარ ჭიჭინაზე
გსკვები რადა! ტო ახმას! ჯერ ერთი მითხარ, თუ
დმერთი გწამს საქვარს: რომელი ჩემი ამხანაგები
არინ? მური მიჭამის იმითან ერთად, დგინო და-
მიღვივო, თუ ორთაქალაში ცხენებულ ჭინკასთან,
კიკლია მეზურნესთან ერთად გვიქვიფინა და ბადე-
დური გვითამაშინა!..

გიქუა. ეგა სთქვი და!. გუშინ ერთი გავქვი
ხილი შამაის ყაიდის ქალი მოსულა ჩემთან. ახლა
რას მეუბნება და! (აჯვარებს.) შენ აფხანიაო! მე
უსათუოდ ყოველ დღე სორცი უნდა შემინახოვო!
სუქანი იყავსო. იტი მე ვინა ვარო?! აბა გამოიღან-
ვინა ვარო? დათან იდროჯება. კაცო გული გამის-
კდა, დმერთი ხომ არ გაუწვარა და ისევ პრისტა-
გები ხომ არ დაუსვამთ და ეს იმისი ცოლი ხომ
არ არის მეთქი!. წინად ისე იცოდნენ სოფლე.
უკაცრავათ ქალბატონო! მე არ ვიცი ვინა ხარ მე-
თქი? მე რომ ვვლას ვთვალვ ვინ ჩემთან ხარცის
სასუილად მოდის მეთქი, მაშინ ჩოთქის მაშეობიც
არ მეუფთა და ტვინიც გამოთხედება მეთქი!

— ჯერ ერთი მე ქალბატონი არა ვარ, მე ვარ
კი ვარ!

ვიძახი: კაცო, რას ჩამატოვდა ეს ობრეო, თან
აქეთ იქით მივიხედე ჩემი თაქთა ხომ ვუარს არ
მიგდებს მეთქი! აბა მაშინ იქნებოდა სეიოი პა!
(იციინს.)

საქუა. მერე სთქვა ვინა ვარო?!
გიქუა. რაგორ არა სთქვა! ჩვენი სტარში
მილიციონერის ცოლი ყოფილა?

საქუა. რა გინდა, მინც ზოლიციონერის ცოლი,
ყოფილა. გინდა აკალონიკო დაუძახე, გინდა სტა-
რში მილიციონერი. გინდა გახიე, გინდა გაფხრეწე
ორივე ერთი ჩოტო არ არის? არა და?! მე კიდევ
ჩემი ჯაფრი მარწებს. კაცო! თუ ღვინის ვიდვა გა-
ვიდვა არ შეიძლება, ახარ გაუფიო ნუჭავინ ნუ გაპ-
ვიდის. ეს საკონია? მე ნამდვილ სირაჯს, რომელი-
საც ჭიში ამ ხელობაში მამიჭრია — მიშლიან და
ვინ არ გინდა, რომ არა შეიძლება: საპონიკო, სა-
რაცი, სურო, დურგალი, სლესარი, მეწვრიმალნი,
მესაშე, მეზურე და დმერთმა არ იცის იმით თაფი
ვინ ადარა შეიძლება. არ დავჯერებ? ამოებნ მოდის-
ტვა ქალებიც კონიბაკებს შევიდიანო! კაცო მაშ, მე
ცოდვა არა ვარ? ჩემი ქულებათები ვინ უნდა შეი-
ნახოს და!?

გიქუა. ეგა სთქვი და! ეს ობრეო რა უბედუ-
რება და! ის ვერანა თულის მიქრელი მაშინა ვერ
გაცვდა! კაცო! რათ უნდა ეს ობრეო ამოდენა ქადა
ლდის თული, რომ განსვალი არა აქვს: ჯერ იყო
და იმ ცეტ კერენსკის პრეპიტორის ღვინის ვაი-
დის მარკები გამოუშვეს. ვაი, იმ მუშაობას რომ
ისინა გადიოდა და გადის. ახლა და ეს ბეჭე-
რის ასიგნაციები გამოვიდა. ვა, ორი დღეა,
ათ თუშინანის დახურდაგება მინდა, არავინ
მიხურდაგებს, ნახევარს მოცემთო, მე კი ახმასმა
ათ თუშინში ავიდე. არ ვიცი რადა, არ ვიცი ჩვე-
ნი პატრონი ვინ არის. ძადელი პატრონს ვვლარა
სცნობს..

საქუა. აი, მაგ და უკუღმა ეს დრო? ნ-ი
სათი ხდება კარში ვერ გამოსულხარ. თითქო კი,
ტრი იყო ან ღაფე საზამთრო ისე გატავობებენ..
ეჰ, მახლას! ვგონებ დმერთსაც ხელი აუღია ჩვენზე
თორემ პრეპიტორს ვიდა სწივის!.. რა ღრ-
ება გავგიფრინდა. ისევ წავიდეთ და ჩვენ გრიგორ
ლუსავერს სამთელი დაუნოთ, ეგებ კარგი დრო
გვადირსოს! (გაღიან.)

სანდრო ბაქრაძე

შრომის სამეფოში

(დასასრული. ახ. № 38. 1917)

ქ. „მ“-ს მოშორებით, ერთ ყრუ ქუჩაზედ, დიდი შენობაა. ეს შენობა უდაბნოს მოგაგონებს, იფიქრებ, აქ ადამიანიც არ სცხოვრობსო. რავდენიმე სართულიან ქვის შენობაში ვიწრო რკინის ფანჯრებს შეამჩნევთ. შენობას ირგვლივ ქვისავე გალავანი არტყია. გალავნის გარედ თოფიანი დარაჯი დადს; გალავნის ვებერთელა რკინის კარებთანაც დარაჯი სდგას; შენობის სამხრეთით კი მოჩანს ქალაქი, რომელიც გაშენებულია გორაკებს შუა; დასავლეთით შენობას, რავდენიმე საყენზე, ჩაურბის მდინარე, აღმოსავლეთით კი თვალუწვდენი ველები, ჩრდილოეთით დაბურული ტყეები, შორს თოვლით მოსილი მაღალი მთები...

და შენობა იგი იყო ბევრ ცოცხალ-მოაზროვნე ადამიანთა სამარე...

ზამთრის საღამო იყო. დედა მიწაზე გაყინულ თოვლს კიდევ ემატებოდა. ხანდისხან სუსხიანი ქარიც ჰქროდა. ქალაქის ქუჩებში აღარავინ სჩანდა: თითქმის სიწყნარე ჩამომდგარიყო. ყველანი თავიანთ ბინებში დახიზნულიყვნენ, მხოლოდ ხანდისხან თუ გაივლიდა ჩქარი ნაბიჯით მგზავრი, ან მარხილი გაისრიალებდა და მიიმალებოდა.

ხუთი საათი იქნებოდა, როცა სადგურ მ—დან მომავალი „ეტაფი“ გამოჩნდა. ქუჩა აახმაურა ბორკილთა ჟღარუნმა. დადლილნი ჯარის კაცნი ირგვლივ შემორტყმოდნენ სამოცამდე და ქანცულ ტუსაღს და მიეშურებოდნენ. თოვლისაგან ყველა გათეთრებულიყო, ფეხებს ზანტად მიაბიჯებდა... სრული სიწყნარით და დაღონებული სახით მიდიოდნენ. ტუსაღების უმეტესობა გამხდარიყო, ზოგიერთების სახეს მიცვალებულთა ფერი ჰქონდა: მათ სიწყნარეს კი მხოლოდ ბორკილები და ხრინწიანი ხველა არღვევდა...

ისინი მიდიოდნენ... მიდიოდნენ თავჩაქინდარულნი და მოწყენილნი. მათ შორის დედაკაციც იყო, სახე გაყვითლებული, ჩამქრალი თვალებით და ძვლებით ქცეული; მას თავბი-

რი შეხვეული ქონდა და თან რავდენიმე საათის შემდეგ ისინი დიდ შენობას მიუახლოვდნენ. შენობის რკინის კარები გაიღო, ტუსაღებმა სევდიანათ გადაავლეს თვალნი შენობას და შიგნით შევიდნენ, ვინ იცას სიდან საით მიჰყავთ; აქ დროებით დარჩებიან, რადგანაც ეს საგუბერნიო მთავარი ადგილია, სადაც მიღებულთ, შემდეგ სხვა ეტაფს უერთებენ და გზავნიან დანიშნულ ადგილისკენ. აქ შეიძლება დარჩენ ტუსაღები რამდენიმე დღით, მხოლოდ არის შემთხვევა, თვეობითაც რჩებიან.

დედაკაცი პატარა კამერაში შეიყვანეს, სადაც რამოდენიმე ტუსალი ქალი იყო. ახალი სტუმრის მისვლა ტუსაღებს გაუხარდათ. აღნიშნულ დამეს მისულმა დედაკაცმა მთელი დამე ხველით გაატარა, ეტყობოდა გადაშენების გზას დასდგომოდა.

—საიდგან მოდიხართ? შეგეცნობა მას ერთი ტუსალი ქალი.

—სამხრეთიდან. უბასჯხა.

—ქართველი ხარ?

—ქართველი.

—რას გეძახიან?

—ალარც მახსოვს. ისე კი ოდესღაც ოლიას მეძახდნენ.

—აქ დარჩები ჩვენთან ციხეში?

—არა, ციმბირისაკენ გზავნიან.

ტუსაღები ჩაფიქრდნენ.

—რისთვის გგზავნიან ციმბირში? ცოტახნის შემდეგ კვლავ შეგეცნობა

—არც მე ვიცი, გგზავნიან...

—როგორ არ იცით, ალბად დანაშაული გექნებათ რამე?

—არა, რა დანაშაულობა, ქურდი არ ვყოფილვარ და ზნე-დაცემული.

—რავდენი ხანია ციხეში ხარ?

—წელიწადს ცოტა აკლია

—რა გაეწყობა! ნაღვლიანათ სთქვა მოსაუბრემ და გაჩერდა. საკანში სიჩუმე ჩამოვარდა.

გაიარა რამოდენიმე დღემ და სტუმარი. ოლია ტუსაღ ქალებს შეუყვარდა. მთელ დროს ცივ-ბნელ საკანში ჩვეულებრივ ციხის ცხოვრებას ეწეოდნენ მეგობრები. მართალია, ოლიას დიდი ხანია, რაც ერთი კაპეიკი არ გააყ-

ნდა, მაგრამ მეგობრები, თუ კი რამე ქონდათ ოლიის არ აკლებდნენ. ცხოვრობდნენ ასე.. მაგრამ რამოდენიმე თვის შემდეგ ოლია თანდათან დასუსტდა და იგი ციხის საავადმყოფოში გადაიყვანეს.

გაზაფხულის დილა იყო, ჩრდილოეთ კავკასიის მთის ნაწილები, ხვეწვად ფერადებით შემკული ამაყად დაჰყურებდა ქალაქს—ას. ბუნებით მოქარგული ქალაქი აყვავებული ამწვანებულოყო და გაზაფხულის დილასაც თავისი ზევსური მშვენიერების სახე მიეცა მისთვის.. მდინარე თერგის უზილი, ფრინველების გალობა და მოკამკამებული ცის ეთერიც აღმიაწვებდა თავისებურ გავლენას სტოვებდა. შორიდან კი მოსჩანდა ყინულით მოსილი კავკასიის მაღალი ქედები, რომელიც სილამაზეს აძლევდა მთელ პატარა კავკასიის ქალაქს-ოფლებს, ტყე-მინდორ-ველებს. ახალი ამოსული მზეც უხვად ფრქვევდა თავის მოელვარე სხივებს და ოქროს ფერად აზურმუხტებდა მშვენიერ მხარეს. იღვიძებდა ხალხი, იღვიძებდა ბუნება და ხარობდა...

მოწყენილ ციხის საავადმყოფოშიც მზემ იწრო ფანჯარაში მკრთალად შეანათა და ტუსად ავადმყოფებს გაზაფხულის დილა მიულოცა... ავადმყოფებმა მაღლა რკინებიან ფანჯარას გადახედეს, მზის სხივებს სევდიანათ თვალი გადაავლეს და ზოგიერთ მათგანს ცრემლები მოერიო.

—ჰჰჰ! ჰე!.. იპ!.. ჰო!.. ჰე!.. კენცოდა ძელებათ ქცეული, სახე ჩამქრალი, სიცხისაგან გონება დაკარგული კუთხეში მწოლარე, აჩრდილოთ გადაქცეული ოლა... მას უკანასკნელი წუთები დარჩენოდა ამ ქვეყნათ... საბრალოს თმა უშნოთ აშლოდა, მისი ოდესმე მომდინარე ბაგეები ნაცრათ ქცეულიყო, სანთელივით ჩამომდნარიყო. სწუხდა. თავს აქნევდა. ღონე მიხდილი ფეხებს ანძრევდა, ხან პირს აღებდა, ხან ლაპარაკობდა, მაგრამ არავის ეს მოდა მისი ლაპარაკისა. ხან ფანჯარას გადახედავდა. მზის სხივებისაკენ ხელებს აიშვერდა. გრძობდა გაზაფხულის მოახლოვებას. ფანჯარაში შემოფრენილი მზის სხივები კი ვალერსებოდა მის გამხმარ პირისახეს.

ამ რავდენიმე დღის წინედ ოლა გრძობდა

ბაზედ იყო, ლაპარაკობდა, წერილები წერდა ამხანაგებს. სწერდა: „თქვენ იცით ქარხანაში როგორ მოაწყობთ საქმეს!.. იცოდეთ საქმით უნდა დაამტკიცოთ მუშა ქალებმა გამოიღვიძეთ“ და სხვა. დედასაც მისწერა. ოცნებობდა კიდევ: „აღრე მოვრჩები, ისევე გამოვცოცხლდები და გივსწვევ ციპბირისაკენო. მას ათასგვარი მოგონება ეშლებოდა თვალ წინ.. მოსვენებას არ აძლევდა თავისი თავგადასავა, ლის აჩრდილი: მოსამსახურეობა, სიმშლილი, ქარხანა, ბრძოლა და „ეტაფებში“ მოგზავრება.

—ნეტავ აწ ვნახავ ჩვენს სოფელს? ვიხილავ ჩემს სამშობლო მხარეს? განა მოვესწრები, დედას, და-ძმას?! კვლავ დავებმარები ამხანაგებს საერთო საქმეში? ნეტავ რას მტყვიც დედა..-გამიწყრება. სად იყავი ამდენ ხანსაო? ასე ეკითხებოდა ოლა თავის თავს და დამდნარ ლოყებზე ცრემლი ედინებოდა. გაახსენდებოდა ყოველივე და ცრემლ-მორეული ნაღვლიანათ ამოიხრებდა: არა, მე არ ვარ დამნაშავე! ვინ იცის, იქნებ აღარც ცოცხალი არიან!! არა აწ მე ვეღარ ვნახავ სამშობლო მხარეს! ვეღარც დედას, დას ძმას! ვერც ჩემს ლარობ ქონს!..

ვეღარც მისაჯგები მისილავენ თავიანთ შორის!.. მიმეჩქარებოდა, მაგრამ ვეღარც ციპბირს ვახსილავ! ვეღარც მივაღწევ!

დიღის სუთი სსათი იქნებოდა, რაცა მერდო-გვებმა უბრალო კუბო დროგზე დასდგეს, ცხენებს შემოსძახეს და დროგმა შემაწყუხებელი ხმაურობით გასწია ქალაქს გარეთ...

დილა კი სვედიანი იყო... მზესაც აღმოსავლეთის კიდურადან თავის სსიგებით აღარც აღმოქსედა დადუმებულ მხარესათვის... აღარც დიღის ჩიტუნების ტბილი ვალობა ვახსილავა არე-მარეში. ვეღარც დიღის სით სისინებდა და ცაც შევი მანდილით მოსილიყო...

დროგო კი მიეშურებოდა და მის ხმაურობას მდი ნარკ თერგის დამადონებელი ბუტ-ბუტი უერთდებოდა.

—ვინ უნდა იყოს ბიჭო, ეს დედაკაცი? შეკვითხს ერთი შედრგვე მეორეს.

—ციხის მსახურმა გვითხრა ქართველიაო. უბასუსხა მეორემ!

—აქ რა უნდოდა?

—ციპბირში გაგზავნილი ყოფილა და ვეღარ აუტანია!..

ისინი ჩაფიქრდნენ და ჩაფიქრებულნი გაეჩხარენ სსსაფლავსაკენ...

ქ. პიატაგორსკი. ა. მუყისპირელი 1915 წ. თებერვ.

წერილი ამბები

ქართ. მსახიობთა კავშირის დრამატ. დასი ნა-
აღდგომევეს დაბა-სოფლებისკენ გამგზავრება „არსის
მალ ალანის“ წარმოსადგენად.

ქართული ლატარიის (უნივერსიტეტის, და მსახი-
ობთა კავშირის სასარგებლოდ) ბილეთების ბეჭედა შე-
ჩერებულია გაფიცვის გამო. გამგეობა ყოველწინადად
ცდილობს ბილეთები ადრე დაბეჭდოს. მისი თხოვნით,
საქმეში ჩაერთა შრომის სამინისტრო და ბეჭედის საქმის
პროფესიონალური კავშირი. ბილეთი საუცხოო სახისაა,
ძველი ქართული სტილისა, წარწერა ქართული, რუ-
სული, თათრული და სომხური.

ამიერ-კავკასიის დემოკრატიულ - ფედერა-
ტიული რესპუბლიკის დამოკიდებლობა გამოაცხადა სე-
იმმა აპრილის 9. ე. პ. გეგეჩორის მთავრობა გადადგა.

ანალი მთავრობის შედგენა მიენდო აკაკი ივ.
ჩხენკელს. ა. ჩხენკელმა უკვე შეადგინა მთავრობა: აკ.
ივ. ჩხენკელი—ვეზირთა თავჯდომარე და გარეშე საქმე
თა ვეზირი, ნ. ვ. რამიშვილი—შინაგან საქმეთა, სამ-
ხედრო-სახდვაო—გრ. გიორგაძე, მიწად მომქმედებისა—
ნ. ი. ხომერტიკი. ფინანსთა—ა. ი. ხატისოვი, სახალხო
განათლებისა—ნ. უ. უსუბეკოვი, მიმოსვლისა—ხ. მე-
ლიქასლანოვი, სჯულმეტყველებისა—ფ. ხოსიკი, სასუ-
რსათო—ა. ი. სააკიანი, ვაჭრობა-მრეწველობისა მ. გ.
ჭაჯინსკი, შრომისა—არ. ერზინკიანი, რ. ნ. კაჩანური
სახელმწიფო მეთვალყურე—ი. ჰაიდაროვი, —სულ ცა-
მეტი. აქედან: სოციალდემოკრატი—ნ (მათში 4 ქარ-
თველი), მუსავათელები და მუსულმანთა სოციალის-
ტური კავშირი—ნ, დაშნაკელები მ.

საზავო მოლაპარაკება ოსმალეთთან მალე განახლდება

კახელებმა ბათომთან ბრძოლაში დიდი ვაჟკაცობა
გამოიჩინეს და თავი ისახელეს: ჩასაფრებულ-გამაგრებულ
მოწინააღმდეგეებზე იერიში მიიტანეს და საფრთხეში ჩა-
ვარდნილი ჩვენი რაზმი უეჭველ საფრთხეს გადაარჩინეს.

„თეატრი და ცხოვრება“—ს ომიანობით გამო-
წვეულ საარაკო სიძვირის გამო დახმარება ეკირვება.
შემოწირულებ რედაქციის სახელზე უნდა გამოიგზავნოს.

„უსხო სიტყვათა ლექსიკონი“ იოსებ იმედა-
შვილისა, თითქმის სულ დაიბეჭდა (ცოტა და აკლია).
ძლიერ მოკლე ხანში გამოვა.

შემოწირულება „თეატრი და ცხოვრების“
სასარგებლოდ შემოწირულება მივიღეთ: 1, სპირ. ოთ
ბენდუქიძისაგან—500მ. 2, სასტუმრო-სასადილოთა კრე-
ბის წევრთაგან—135მ. 3, ივანე დიმ, მამუჩიშვილისაგან
შეკრებილი—85მ.

შემომწირველთ გულადად მადლობას ვუძღვნით რედ.

„თეატრი და ცხოვრება“

წლიურად 15 მან., ნახევარი წლით 9 მან. თითო ნომე-
რი—75 კ. ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში, ბაზრი
ქ. № 20, ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ.

თიფლის, რედ. „ТЕАТРИ ДА ЦХОВРЕБ“ „Иосифу
Имедашвил